

โครงการประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่คุ้มครอง อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง

ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

โครงการประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่คุ้มครองเป็นโครงการที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการ
เร่งเสริมความยั่งยืนของการจัดการระบบพื้นที่คุ้มครอง (โครงการ CATSPA) สถาบันนวัตกรรมอุทยาน
แห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีวัตถุประสงค์
เพื่อประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่คุ้มครองนำร่องโครงการ 13 แห่ง และ 1 กลุ่มป่า
โดยการใช้เครื่องมือประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (Management Effectiveness
Tracking Tool: METT) ซึ่งเป็นเครื่องมือสากลที่ใช้กันหลายประเทศ เครื่องมือชนิดนี้จะประเมินถึง
ภัยคุกคามและปัญหาด้านการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการจัดการพื้นที่คุ้มครองตลอดจนการปฏิบัติงานผู้ดูแลพื้นที่คุ้มครองด้วย โดยศูนย์นวัตกรรม
อุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง จ.สุราษฎร์ธานี ได้รับมอบหมายให้เข้าดำเนินการเพิ่มเติมใน
อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง จ.สุราษฎร์ธานี เพราะได้เล็งเห็นถึงศักยภาพด้านต่างๆของพื้นที่คุ้มครองแห่ง
นี้ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ หรือด้านกิจกรรมนันทนาการและการท่องเที่ยว ที่
ยังไม่ได้ได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งผลการประเมินสามารถแบ่งเป็น 2
ส่วน ได้แก่ ด้านภัยคุกคาม ได้คะแนนทั้งหมด 58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 162 คะแนน คิดเป็นร้อยละ
35.8 ประกอบด้วยภัยคุกคามระดับรุนแรง 4 ลำดับตามคะแนน ได้แก่ การทำไม้ น้ำเสียจากภาค
เกษตรกรรม ดินถล่ม และการกัดเซาะตลิ่ง ส่วนภัยคุกคามระดับปานกลาง จำนวน 15 หัวข้อ สรุปลำดับ
5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การล่าสัตว์ เก็บหาของป่าและการสูญเสีย หรือไม่มีสายพันธุ์ที่สำคัญกับ
ระบบนิเวศ 2) ที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตรกรรม และผลกระทบจากกิจกรรมบริเวณแนวขอบป่า 3)
กิจกรรมนันทนาการและการท่องเที่ยว 4) การก่อเกิดมลภาวะ เช่น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และควันไฟ
และ 5) การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศเนื่องจากภูมิอากาศ ภัยแล้ง อุณหภูมิที่รุนแรง ความแปรปรวนสูง
พายุ และน้ำท่วม โดยจะพบว่าสาเหตุของภัยคุกคามส่วนใหญ่เกิดจากชุมชนโดยรอบที่ยังมีลักษณะ
พึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้แบบทางตรง จนเกิดการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญของพื้นที่
เมื่อธรรมชาติเสียสมดุลจึงเกิดผลกระทบอื่นๆตามมา ส่วนผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ ได้
คะแนน 52 คะแนน จากคะแนนเต็ม 102 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50.9 โดยมีผลการประเมินที่ได้
คะแนนต่ำและต่ำมาก ซึ่งควรได้รับการปรับปรุง สรุปลำดับ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความร่วมมือจาก
ภาคส่วนอื่น 2) อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการจัดสรร 3) แผนประจำปี แผน
งบประมาณ การติดตามประเมินผล และ 4) เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว